

Cossetània Edicions

NÀUFRAGS

LLUÍS
FIGUEROLA ORTIGA

sinalefa 37
S

Col·lecció Sinalefa - 37

NÀUFRAGS

LLUÍS FIGUEROLA I ORTIGA

Cossetània
EDICIONS

Primera edició: febrer de 2013

© Jordi Figuerola i Ortiga

© Cossetània Edicions

© de l'edició:

9 Grup Editorial

Cossetània Edicions

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

cossetania@cossetania.com

www.cossetania.com

Disseny i composició: Imatge-9, SL

Impressió: Impulso GS

ISBN: 978-84-9034-041-7

Dipòsit legal: T-10-2013

I

En aquell racó mariner tots els camins duen al mar, menys el camí de la Font i el camí de la Soledat.

El camí de la Font és un camí planer que mena a un lloc encantat, un camí polit que puja sense dificultats per boscos de pins fins dalt de la coma. Al mateix peu del camí hi ha un extens roquerar vellutat de molsa per on brolla una font d'aigua cristal·lina. És l'única aigua de què disposen els mariners, tant per subsistir al poble com per fer-se a la mar.

Un home jove surt de casa al capvespre i no sap si emprendre aquell camí planer o pujar fins al cementiri pel camí de la Soledat. És un home estrany. Sembla un somnàmbul que, tot i dormint, camina i pensa. Recorda que, de la font d'on ara brolla aigua clara, diuen que abans hi rajava sang. Parlen vells mariners de guerres amb contrabandistes, de revenges entre veïns i d'històries d'amors escabrosos amb noies esquarterades per terribles botxins, històries que tothom dóna per inversemblants però que encara es comenten. Ell mateix s'hi ha desficiat dies i nits, i per això respira amb dificultat i camina amb neguit.

El camí de la Soledat tampoc no té pèrdua, però, a diferència de l'altre, és un camí costerut i ple d'esvorancs. El seu destí és un cementiri blanc que hi ha dalt d'un penya-segat: el cementiri del poble. A la gent de baix a mar no li agrada la idea d'anar a reposar per sempre en aquell cementiri blanc. Avesada a perdre vides en profunditats, confia més que el mateix mar sigui la seva tomba que no que el portin a un lloc tan distant i elevat.

L'home indecís que camina amb neguit com un somnàmbul tria, no obstant això, el camí costerut i ple d'esvorancs. Tant li fa el cementiri blanc. El que vol és deixar el poble pel costat on el mar es fa més ample i més gran. Per això puja al penya-segat, perquè des d'allí l'horitzó és inabastable i, com si fos una promesa de futurs guanys, pensa que potser hi trobarà el que està buscant.

Té fretura d'aplegar-se amb el mar a soles, lluny del brogit de la gent. Persegueix aquest anhel amb tanta vehemència que no el pot compartir amb ningú. Només algun poeta conceptual diu que ho podia entendre.

*Quan penso en el que deixo enrere
i m'endinso en la soledat
s'em fan costeruts
tots els pactes.
Fins i tot els records més planers
es tornen feixucs.
I és que, potser,
ja em sobra la vida.*

Baixà a la platja, es tragué els parracs de la seva miserable existència i, completament nu, contemplà extasiat la incommensurable visió del principi i la fi. Pensà que era una imatge pura, l'única que ni el Temps ni la Història havien malmès.

El cel era completament net. Procedent del sol, una llum ataronjada traspassava el mantell blau i descobria la màgia dels

indrets més pregons. Extensos fons de corall s'encenien amb aquella claror i deixaven al descobert incomptables formes de vida secreta. Algues i anemones celebraven els seus rituals; peixos de colors vius es desplaçaven amb moviments rítmics per l'espai que, des de temps immemorial, havien conquerit. L'aigua era mansa, el vent també i el sol feia mutis per l'horitzó. Era un capvespre serè; la lluna i els núvols iniciaven la seva juguesca, però res no pertorbava aquell magnífic indret.

Durant una llarga estona l'home que buscava silenci i repòs va intentar mantenir-se dempeus, però estava molt cansat i, vençut per una son dolcíssima, acotà el cap, s'estirà a prop d'on trenquen les ones i s'adormí.

De sobte un cop de mar el prengué amb traïdoria i el llançà en un forat obscur. Com si l'hagués engolit una boca enorme, profunda i sense dents, sentí com queia lentament en un abisme insondable. Rebotà per duríssimes parets i anà a parar a una cova farcida de sediments i petxines de nacre. No temia morir, però, lluitant amb obstinació contra tots els obstacles, intuï el joc de clarors i ombres que menen a la superfície i, curull d'una emoció desfermada, posà els peus en una clivella de la paret; arquejant el cos com un atleta, sorgí del fons de l'abisme com una fletxa llançada al vent.

Era al bell mig del mar i no s'ho podia creure. Li semblà sentir una remor de sirenes que s'acostaven, albirà cargols de nacre que s'enfilaven pels seus cabells i que multituds de peixos clapejats de porpra i carmí nedaven en cercle pel seu voltant.

Llàstima que res d'això no durà gaire. Aviat minvà la claror, l'aigua es va encrespar i res del que abraçava la vista no podia servir-li d'ajut. Ja ho havia dit el seu amic poeta: excepte la mort, tot és inconstant. S'esvaí aquella plàcida imatge d'un mar assossegat que l'havia corprès i gairebé transportat als inicis de la Història. Aquest era un mar furiós, imponent, ple de força i de vida i també ple de crueltats i de mort. Si abans un cop de mar l'havia sorprès amb traïdoria, ara ja era tot l'oceà qui s'havia conjurat en contra seu.

*Cercant el teu amor foll
m'enfilo cap a la lluna
per parets de somnis.*

*El mar és d'una immensitat
que espanta.
S'em claven estrelles com punyals
i em precipito per abismes circulars
plens de meduses.*

*Sirenes sense escrúpols
em prenen per devorar-me.*

Des del punt més alt del pal de messana, un vell mariner intentava desplegar una vela que s'havia cargolat per culpa de la tempesta. Anava tot sol en una mena de bergantí que arborava dos pals a més del bauprès i, sense cap ajud, era un vaixell difícil de governar. Després d'hissar la vela llatina i el trinquet, el vaixell deixà de bandejar i l'home, ja més tranquil, baixà a coberta. El mar es calmà i, amb unes ulleres de llarga vista, el vell mariner recorregué tota la superfície que l'envoltava fins a l'horitzó. Llavors veié l'home que es debatia entre les ones desesperadament. El vell mariner s'hi acostà i li llançà una corda; el naufrag s'hi va aferrar com va poder. Les mans destres del mariner el tragueren del mar i el pujaren per la popa fins dalt del vaixell. Agafà el naufrag per les espatlles i el deixà amb esment damunt el terra de la coberta. Esperà un instant, tapà el seu cos nu amb un tros de sarja i, palplantat al seu davant, se'l mirà en silenci. Era força estrofolari, aquell mariner. De mitjana estatura, pell bruna i barba blanca, semblava més aviat un bandoler que no pas un home de mar. No duia pantalons ni faldilles, sinó unes llargues calces de seda de color malva que li arribaven fins als turmells. Portava sandàlies i a cada dit gros del peu hi duia un anell. Es cobria el tors amb un gec vermell guarnit de falsa pedreria i al cap hi portava un turbant vermell com el gec, amb un serrell d'or fals que li tapava mig front. Li faltava més

d'una dent i quan obria la boca es veia que eren negres i corcades les que li quedaven. Tenia uns llavis mofetes que feien veure que reien fins i tot quan no deia res.

Quan decidí parlar ho féu amb una veu greu, pausada, arrossegant les paraules.

—La vostra condició de naufrag —digué— no us dóna dret a ensenyar les vergonyes. Ja veieu que jo no duc pantalons, però en tinc molts i molt bonics, de manera que, quan us pugueu posar dret, us en regalaré uns.

El naufrag no entenia res del que li deia aquell singular mariner, ni ho desitjava. Feia molt temps que no entenia res de res. Mirà al seu voltant, estossejà i escopí dos glops de l'aigua salada que duia als pulmons. No sabia ni endevinava on podia ser, però, de moment, cap remor, cap tremolor ni cap estranya claror no el turmentava. Amb el cos decandit i el cor batent amb mandra procurà escoltar aquell homenet. Aquest s'adonà de la situació, veié que el naufrag s'havia espavilat una mica i ho aprofità per dir:

—M'ha corprès la vostra obstinació. He observat com lluitàveu amb les ones, però no sé si ho fèieu amb convicció o només per insistir.

El naufrag escopí un altre glop d'aigua salada i ell continuà:

—Encara que us sembli mentida, d'aquí a una estona em demanareu aigua desesperadament, aigua dolça vull dir. Tanta sal us haurà deixat eixarreït i mort de set. La llàstima és que no en tinc gens d'aigua dolça, però ja ho arreglarem.

S'acostà i se li posà a frec de pell. Els ulls li espurnejaven, se'l mirà fit a fit i, arrossegant les paraules, afegí:

—L'aigua dolça va molt cara, amic meu. Ja ho comprovareu. Però ara no us vull entabanar amb aquestes històries. Poseu-vos tranquil i digueu-me: què busqueu per aquets indrets? El paradís perdut... o la pedra filosofal? Potser volíeu capturar una balena blanca?... Perdoneu —els llavis mofetes somrigueren i ensenyaren les dents—, però no teniu pinta de mariner. Estic segur que no coneixeu cap peix, cap vent ni cap aparell. La veritat és que no feu gaire bona pinta de res...

Cultius

Tinc un jardí a la memòria
on conreo els sentiments.
Cal fer-ho amb esment,
perquè hi ha plançons primerencs
junt amb herbetes matusseres
que esgarrinxen la pell.

Desbrossar els sentiments dolents
em pot fer sang.
He d'arrancar-los d'arrel,
un per un,
i llançar-los a les escombraries.

Timidesa

Per bé que em sagnin els mots
en la pell dels llavis,
no sé articular aquelles paraules
amb les que voldria dir-te
que t'estimo.

I així recito,
de memòria,
els meus silencis.

Remors de pluja

Quan plou de nit
el bruit de la tempesta
fa que es desvetllin
els mals esperits.
Dins el llit eixut
que bressola els meus somnis,
a vegades s'hi escola
algun record punyent
o algun monstre pervers
amb ulls de sofre.

Però si la nit és mansa
i el somni és melós
i apareixen amb màgies subtils
els meus particulars follets,
nimfes i faunes,
llavors la pluja
m'amara el pensament
i, si em desperto,
la teva veu, dolcíssima,
em diu simplement:
“Plou.”

Espurnes

Els teus ulls
de color de mar en calma
s'han tenyit, de tant plorar,
de color rogenic.

T'he tornat a veure
i he sentit que alguna cosa
es cargolava dintre meu.

Voldria endevinar
el que has perdut
i si t'ha deixat empremtes.
També jo vaig plorar en perdre't,
i em fibla la gelosia
de pensar que els meus plors
no s'ajunten amb els teus.

M'agradaria desencrostar les ferides.
Em sedueix la idea
de compartir amb tu, mà a mà,
la ferocitat dels records.

Qui sap si no engendrariem un nou amor.
Un amor foll, s'entén.

La terra

Estimo aquest país
des que vaig néixer.
Però era el meu un petit amor
covat en secret
durant llargues nits d'insomni
i amagat
entre foscors i silencis.

Ara no.
Ara és l'hora
d'escopir el vinagre
i les injúries.
Un ocell vincla l'espai
i vola, majestuós,
sense por ni covardia.

S'atansen clarors perdudes.
Esborrats vestigis d'antigues glòries
tornen a llustrejar.
Des del llindar de la mort,
la nostra obstinada,
ferma esperança
torna a escampar-se
per l'ampla terra
i aplega, en un sol crit,
les ànsies de renéixer.

TAULA

NÀUFRAGS	7
I	9
II	19
III	23
MEMÒRIES DEL CAPVESPRE.....	25
L'impuls	27
Cultius	28
Primavera	29
Timidesa	30
Cecs.....	31
Buidors insòlites	32
Remors de pluja	33
Espurnes.....	34
Misteris	35
El pare	36
Dubtes.....	37
1939	38
Determinació.....	39
Avis.....	40
Renovar-se o morir.....	42
L'ombra del campanar.....	43
Incerteses	45
Papers	46
A cor obert.....	47
Aigua mansa	48
Adolescent	49

El collaret de perles.....	50
Innocència.....	52
Supèrbia	53
El paper de Llucifer.....	54
Immediatesa	55
Efímers	56
El teu jardí secret.....	57
Poema nocturn.....	59
Art	60
Decadència	61
Indigència.....	62
Camins.....	63
Reputació i desprestigi	64
SORRA CALENTA	67
Nit d'estiu	69
Visió de platja	70
Malson	71
Alta mar	72
Juguesques	73
Migjorn.....	74
El vent i el mar.....	75
Albada	77
Sorra calenta	79
Nàufrags	80
LA VELLA DAMA.....	83
La Vella Dama.....	85
Simplicitat.....	87
De matinada	88
Poetes	89

L'aurora.....	90
Maternitat controlada	92
Sabates.....	93
Traspassar l'abisme.....	94
Barques de llum	95
Sodoma.....	96
Destí.....	98
Guerres	99
Cursa d'ombres	100
Secrets	101
La taula de casa	102
Les velles fotografies	103
Foc	104
El tren de l'oblit	105
Instruments.....	106
PAÍS PETIT	107
País petit.....	109
Gàbies	110
Rosa de sang. 1936.....	111
L'últim intent	113
Emigrants.....	114
Vampirs.....	115
Memòria històrica	116
Postguerra	117
Àngels i vampirs	118
Dilemes.....	120
A cops.....	121
La terra	122
Final.....	123

